

שבת ו

משה שווערד

1. פני יהושע על שבת - דף ו ע"א

תוספות בד"ה מידי דהוי אמעביר חפץ ברה"ר הו"ל למינקט המוציא דאיירי ביה לעיל כו' עד סוף הדיבור. ולענ"ד למאי דפרישית לעיל אתי שפיר בפשיטות גמור דעיקר סברת הש"ס לאתויי דאשכחן כה"ג דודאי חייב אע"ג דאיכא הפסק מעשה הילוך ולפי"ז לא הוי מצי לאתויי ממוציא דאכתי תקשי היא גופא מנ"ל דלעולם איכא למימר דמוציא לא מחייב אלא כשהוציאו מרה"י והניח לאלתר ברשות הרבים, אבל ממעביר מייתי שפיר דאע"ג דאהילוך גרידא לא מחייב דכמה דנקיט ליה ואזיל פטור ואפ"ה כי מנח ליה חייב ולא אמרינן דהילוך חשיב הפסק. ועוד דקושטא דמלתא הכי הוא דחייב בכה"ג דאי לא תימא הכי מעביר ד' אמות ברשות הרבים היכי משכחת ליה דחייב וכמו שכתבו התוס' בשם הירושלמי. ואף לפמ"ש התוס' דמעביר הלכתא גמירי לה אפ"ה מייתי שפיר דלרבנן אשכחן מיהו בכה"ג דחייב ולא הוי הילוך הפסק וה"ה למוציא דגילוי מילתא בעלמא הוא, כן נראה לי נכון לולי שהתוס' לא כתבו כן ודו"ק:

2. אבן האזל הלכות גניבה פרק ג

[ב] ... ושמעתי בשם אדמו"ר גאון ישראל מרן רח"ס צ"ל ליישב קושיא זו לחלק בין זורק ד"א ברה"ר ומוציא מרשות לרשות דבזורק ד"א ברה"ר כל הד"א הם גורמי החיוב ולכן מיפטר משום קלב"ם בזריקת שיראין בהליכתו, אבל במוציא מרשות לרשות אין עיקר גורמי החיוב אלא ההוצאה מרשות לרשות ואינו חייב אלא בעקירה והנחה והם עצם גורמי החיוב, אבל מה דנגמרה המכירה מכי מטא לאויר חצרו זו הרגע אינה מעיקר גורמי החיוב, לכן לא דמי להא דפריך בכתובות על ר' אבין מברייתא דגנב כיס דהתם שעת הגבהת הכיס זהו עיקר גרם החיוב, ות"ז זה ה"ל מחזור מאוד אלא דבשבת דף ו' בעי הגמ' לאוכחי דמעביר מרה"י לרה"ר דרך כרמלית חייב, ואמר שם מידי דהוי אמעביר חפץ מתחלת ד' לסוף ד' התם לאו אע"ג דאי מנח ליה בתוך ד"א פטור כי מנח ליה בסוף ד"א חייב ה"נ ל"ש, ופריך ע"ז מי דמי התם לגבי האי גברא מקום פטור הוא לכו"ע מקום חיוב הוא, ומוכח מלשון הגמ' דבד"א ברה"ר אין כל הד"א גורמי החיוב, אלא עיקר החיוב הוא מה שמוציא ממקום שבתחלת ד' למקום שבסוף ד' וכמו מוציא מרשות לרשות, ומלשון הרמב"ם פ"ב מה' שבת הל' ט"ו נמי משמע כן דז"ל מותר לאדם לטלטל ברה"ר בתוך ד"א על ד"א שהוא עומד בצדן וכו' ומפי הקבלה אמרו שזה שנאמר בתורה שבו איש תחתיו שלא יטלטל חוץ למרובע זה אלא במרובע זה שהוא כמדת אורך אדם כשמפשיט ידיו ורגליו בו בלבד יש לטלטל, ומלשון זה מוכח דעיקר החיוב הוא ההוצאה מן הד"א אבל כל הולכת החפץ במשך ד' אמות אינו עיקר גורם החיוב, ובודאי עמד אדמו"ר על זה, אלא בשביל שהדבר מפורסם בשמו הנני להעיר כי הדבר אינו ברור וצריך עיון בזה...

3. חידושי הריטב"א מסכת שבת דף ו עמוד א

תנו רבנן ארבע רשויות לשבת. פי' שכל אחד מהם חלוקה בדינה. רשות היחיד ורשות הרבים כרמלית ומקום פטור וכו'. פרש"י ז"ל מלשון יער וכרמל שאינו הילוך תדיר לרבים, ואחרים פירשו שהיא כ[א]רמלית כאשה שהלך בעלה למדינת הים שאינה לא פנויה ולא בעולה, כך זה אינו לא רשות היחיד ולא רשות הרבים לגמרי, ובירושלמי פירשו לשון גרש וכרמל, רך ומלא, שלא נגמר היטב, כך כרמלית אין לו דין רשות זה ולא דין רשות זה.

4. ראש יוסף

ת"ר ד' רשויות כו' כרמלית כו' ג' פירושים א' ירושלמי כו' מלא תבואה קרוב לבשולה לא יבש ולא לח ב' פירש"י לעיל ג' ב' כרמל יער וכרמל כו' ג' פי' הר"מ ז"ל במשניות כארמלית וכ"ה בר"ן ז"ל תרויהו אמת כי ב' כרמלית יש א' מן התורה כרמלית מקום שאין מחיצות ואין רבים בוקעין לא רה"ר ולא רה"י ומותר לטלטל בתוכו ד"א ולהכניס מרה"י ומרה"ר לתוכו וחכמים אסרו ויש מבוי שלש מחיצות ורביעית פתוח מ"ה רה"י גמור והזורק מרה"ר לתוכו או מתוכו לרה"ר חייב מן התורה ומדברנן שמו עליו דין כרמלית להחמיר ג"כ מרה"י לתוכו או לטלטל ד"א בתוכו אסור זהו יצדק כארמלית שהיתה נשואה ובעולה וגירשה או מת ולוקח שלימותה קצת כן זה לוקח קצת תורת רה"י ממנו משא"כ כרמלית בקעה וכדומה דשם העצם שלו כרמלית אף מן התורה אינו לא רה"י ולא רה"ר ומקום פטור הוא ויהי' הא' בכף השימוש והשני כף הדמיון ופריך אטו כולו לאו כרמלית אע"ג

5. פני יהושע על שבת - דף ו ע"א

שם ת"ר ארבע רשויות לשבת כו' ואיזו היא רה"י [כו'] גדר שהוא גבוה י' ורחבה ד' כו'. והא דלא קתני עיקר רה"י שהוא מקום המוקף מארבע מחיצות גמורות נראה לי דהא לא איצטריך לאשמעינן דהא עיקר הוצאה דכתיב באורייתא בקרא דאל יצא איש ממקומו ומקרא דויעבירו קול במחנה דלא תפיקו מרה"י דידכו איירי מסתמא בכה"ג במקום דירה ממש מש"ה לא איצטריך למיתני אלא הנך דקתני שיש בהם חידוש, דאף בעמוד גבוה י' ורחב ד' שאינו מיוחד לדירה והמחיצות נמי אינן אלא על ידי גוד אסיק וקתני נמי חריץ שעמוק י' ורחב ד' דלא הוי נמי מקום דירה וכי היכי דלא נימא שאין מחיצות אלא בגובה ולא בעומק קמ"ל דאפ"ה דינו כמו רה"י גמורה ובזה יתיישב לשון גמורה כמו שאבאר לקמן בשמעתין [בד"ה הבא]. ועוד נראה לי דלא מצוי למיתני מקום המוקף ד' מחיצות דהא לקושטא דמילתא אפילו בשלשה מחיצות הוי רה"י לחייב הזורק מרה"ר לתוכו ואפילו בשתי מחיצות ולחי קיי"ל בעירובין דהזורק לתוכו חייב ולא מצוי למתני נמי שלש מחיצות או שתי מחיצות ולחי כיון דמ"מ לא הוי רה"י מדרבנן דהא אסור לטלטל בתוכו יותר מארבע אמות משא"כ הנך דקתני הוי רה"י גמור בין מדאורייתא ובין מדרבנן, כן נראה לי:

6. תלמוד בבלי מסכת עירובין דף ד/ב

מחיצות דאורייתא נינהו דאמר מר ארון תשעה וכפורת טפח הרי כאן עשרה.

7. רש"י עירובין דף ד/ב

ארון תשעה וכפורת טפח - ארון גובהו תשעה טפחים, דכתיב (שמות כה) ואמה וחצי קומתו וכפורת טפח הרי עשרה, וכתיב ודברתי אתך מעל הכפורת, ותניא בפרק קמא דסוכה (ה, א), ר' יוסי אומר לעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה, דכתיב השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, ולמטה מעשרה טפחים חשיב ארץ, דכתיב ודברתי אתך מעל הכפורת, אלמא עשרה הוי מחיצה דלמעלה מעשרה לא חשיב ליה רשות תחתית, אלא רשות אחרית:

8. חידושי הריטב"א מסכת שבת דף ו עמוד א

ואיזוהו רשות הרבים סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשות. פי' סרטיא גדולה מסילה שהולכים בה מעיר לעיר, ופלטיא השווקים והרחובות שנושאים ונותנים רבים תדיר, ומבואות המפולשים פי' כשהם רחבים י"ו אמה ויש בהם דרך לששים רבוא וכפרש"י בפ"ק דעירובין (ו' א), וא"ת והא הויא במדבר טפי מששים רבוא כל ערב רב והנשים ומי שלא היה בן עשרים, וי"ל [דסברא] הוא שאין לחשוב אלא אותם שהם ממנין הפקודים, והא דאמרינן שיש בה דרך לששים רבוא לא סוף דבר שיהו קבועים בה אלא שהיא דרך [להם], תדע שהרי ירושלים אלמלא דלתותיה ננעלות בלילה חייבין עליה משום רשות הרבים, ולא היו שם קבועים ששים רבוא אלא שלפעמים באים שם והיא דרך [להם] כי רוכלת כל העמים היתה.

9. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שסג

(א) מקום <א> שיש לו ג' מחיצות, * (ב) אסרו חכמים לטלטל בו עד שיעשה (ג) שום תיקון ברביעית.

10. ביאור הלכה סימן שסג סעיף א

* אסרו חכמים וכו' - ולענין אי מקרי רה"י מן התורה לחייב הזורק מתוכו לר"ה יש פלוגתא בזה בין הראשונים דלדעת הרמב"ם פי"ד לא מקרי רה"י מן התורה אלא בארבע מחיצות או עכ"פ בג' מחיצות שלימות ולחי כותל ד' דחשיב כמחיצה וכן מוכח דעת ר"ה בפירושו בדף י"ב עי"ש אכן לדעת רוב הפוסקים [היינו רש"י בעירובין י"ב ע"ב ותוספות בכמה מקומות והראב"ד בהשגותיו והרא"ש פ"ק דסוכה והרשב"א בעבוה"ק ובהידושו והריטב"א] בשלשה מחיצות או בשתי מחיצות ולחי רה"י גמור הוא מן התורה. ודע דאין נ"מ לדעה זו אם שתי המחיצות היו כמין גם או שתי המחיצות היו זו כנגד זו דגם בזה מקרי רה"י מן התורה כיון שיש לו עוד לחי (הכי מוכח מעירובין דף י"ב ע"ב מקושת הגמרא שם מברייתא דר' יהודא ע"ש) אכן אם ר"ה מהלכת בין המחיצות מוכח בשבת דף ו' ע"ב דלכו"ע לא מהני בזה הלחי לשויה רה"י כיון דרבים בוקעין בין המחיצות ועיין בעירובין י"ב ע"ב בתוספות ד"ה איתביה ובדף כ"ב ע"א ד"ה דרבנן אדרבנן וכו' דמשמע לכאורה בהיפוך מדברינו אבל כבר תמה עליהם הגרע"א בדף י"ב ע"ב בהגהותיו מהך סוגיא דשבת הנ"ל וכן מצאתי בריטב"א דף כ"ב ע"א בשם התוספות גופא דלישנא דאין מערבין ר"ה בכך משמע אפילו מדאורייתא לא מהני. ודע עוד דיש קצת מן הראשונים דעושין הכרעה בין השיטות ומובא בט"ז דהיכא שפתוח המבוי או החצר הזה לר"ה כיון דזמנין דחקי ביה רבים ועיילי לגויה אין עליהם מן התורה שם רה"י ומתיישב בזה הסוגיא דכל גגות דף צ"ד ע"א דמוכח שם לכאורה להדיא דכל שנפרצה כותל אחד מחצירו הסמוך לר"ה אם זרק מתוכה לר"ה פטור עי"ש בריטב"א ובהרה"מ פי"ז מהלכות שבת ובכ"מ שם בשם הרמ"ך:

11. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שמה סעיף ב

איזהו רה"י, מקום המוקף מחיצות גבוהות עשרה טפחים ויש בו ד' טפחים על ד' טפחים או יותר, וכן חריץ עמוק עשרה ורחב ארבעה על ארבעה. וכן תל גבוה עשרה ורחב ארבעה על ארבעה. הגה: י"א דבעינן באלו ארבעה על ארבעה הן ואלכסונן, וכמו שיתבאר לקמן סי' שמ"ט (הגהות אשרי פ"ק דשבת ותוס' עירובין דף נ"א).

12. מגן אברהם סימן שמה

(פמ"ג) (מחה"ש) מחיצות - עסי"ט דכתב שצריך שיהיה בין המחיצות ד' דלא כע"ש: משמע בדברי הפוסקים דכשיש שני מחיצות ולחי הוי רה"י דאורייתא כדאיתא בעירובין דף י"ב דלחי משום מחיצה וכ"כ הרא"ש פ"ק דסוכה ועסי"ט שס"ג סי"א ודעת הרמב"ם דג' מחיצות הוי כרמלית ע"ש ...

13. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שמה סעיף ז

איזהו רשות הרבים, (יז) ה [ה] רחובות ושווקים (יח) הרחבים ט"ז אמה (יט) ואינם מקורים ואין להם חומה, ואפ"י יש להם חומה * אם הם (כ) ו מפולשים משער לשער ((כא) <ה> ואין דלתותיו (כב) נעולות בלילה (טור) הוי רשות הרבים. * (כג) ז <ו> ויש אומרים שכל * שאין ששים רבוא עוברים בו (כד) בכל יום אינו רשות הרבים.

14. משנה ברורה סימן שמה

(כג) וי"א שכל שאין ששים רבוא וכו' - סבירא להו דגם לזה בעינן דומיא דדגלי מדבר שהיו ששים רבוא ואף שהיה שם עוד ערב רב ונשים וטף [כא] לא חשבינן אלא מה שנמצא בכתוב בפירושו. ולענין הלכה [כב] מדעת המחבר דכתב דעה זו רק בשם י"א משמע דלהלכה לא ס"ל כן ומ"מ אין בנו כח למחות ביד הסומכין על דעה זו דדעה זו ג"כ לא דעת יחידאה היא כמו שכתבתי בביאור הלכה וכן צדדו [כג] כמה אחרונים [כד] וכל בעל נפש יחמיר לעצמו ועיין בסימן שס"ד במשנה ברורה סק"ז ובביאור הלכה כאן ושם:
(כד) בכל יום - חפשתי בכל הראשונים העומדים בשיטה זו ולא נזכר בדבריהם [כה] תנאי זה רק שיהיו מצויין שם ששים רבוא. ועיין מה שכתבנו בבה"ל בשם הרמב"ן והריטב"א:

15. ביאור הלכה סימן שמה

שארין ששים רבוא וכו' - ... וכ"כ העולת שבת בשם כנה"ג וכן בא"ר ובתוספת שבת דמדכתב המחבר דעה ראשונה בסתמא משמע דדעתו כן. ועתה נבוא להתבונן אודות מה שכתבו המ"א והט"ז דרוב פוסקים ס"ל כה"א הנה באמת כפי מה שהעתיק הב"י בקיצור נמרץ את עקרי השיטות דימו הם שרק אלו הם החולקים בזה [וכונת הב"י היה כיון שאנו מוצאים כמה מגדולי הראשונים שמחמירין בזה ע"כ בודאי עכ"פ נכון להחמיר] אבל כאשר חפשנו דבר זה בפוסקים מצאנו עוד הרבה מגדולי הראשונים המחמירים בענין זה. אכן מתחלה אחשב דעת המקילין בזה ראשון לכולם הביא זה בשם בה"ג [ואינו בבה"ג שלפנינו] ורש"י בעירובין [דף ו' ודף נ"ט] וסמ"ג וסמ"ק וספר התרומה ורבינו מאיר ורוקה ותוספות פרק במה אשה [ולר"י משמע שם דלא פסיקא ליה כולי האי דבר זה] והרא"ש פ"א דעירובין והא"ז והטור ורי"ו אכן לעומת זה יש הרבה שסוברין שר"ה הוא מן התורה כשרבים בוקעין במקום הזה אם הוא מפולש ולא בעינן ס' רבוא הלא המה הרמב"ם והר"ת והרמב"ן והרשב"א והריטב"א והרה"מ והר"ן בפרק במה אשה והגהת מרדכי במסכת שבת והרשב"ם [בהגה"ה פ"ק דשבת בשם הרשב"ם בדין האסקופה שהחמיר שם מאוד נגד דינא דגמרא וכתב שאין לנו וכו' ויבוא לידי איסור תורה עי"ש הרי דס"ל שגם בזמנא דה"ה שאין בנמצא ס"ר ג"כ יש מן התורה ר"ה] וכן ר"א ממיין בספר יראים שלו [שלא הזכיר כלל בתנאי ר"ה שישים רבוא] והריב"ש והמאירי פ"ו דשבת כולם ס"ל דלא בעינן ס' רבוא ועיין בריטב"א פרק כיצד מעברין כתב שם שרוב הגאונים סוברין כן וגם בודאי מסתברא כן דאלו אם היה ר"ה דוקא מס' רבוא לא היה משתמיט הגמרא להשמיענו ד"ז וגם בדף ז' ע"א דקמקשה הגמרא אטו כל הני לאו כרמלית נינהו אמאי לא תירץ דאתו לרבות היכא דלא היה ס' רבוא וגם דידוע שגזרו חז"ל לענין תקיעת שופר בשבת [וכן לענין קריאת המגילה] וביטלו עשה דאורייתא לכלל ישראל כדי שלא יבוא לידי חיולול שבת שיביא אותו אצל חכם וילמדנו ואי אמרת דהוא דוקא כשיש באותה העיר ס' רבוא הוא דבר שאין מצוי כלל וכלל כ"א איזה עיר יחידה בעולם. וע"כ בודאי יש להחמיר כסברא הראשונה ...

16. שערים מצויינים בהלכה

<p>✓ ועי' במ"מ (שבת ריש פי"ד) שיש מן הגאונים והאחרונים סוברין שאין רה"ר אלא במקום שבוקעין בו ששים רבוא כדגלי מדבר, ועי' שכ"כ בספר העתים סי' צב] ואין לזה רמז בגמ' ואינו עיקר, וכ"כ הרמב"ן [עי' לקמן נו. סופדי"ה עוד] וכ"כ בשו"ת הרשב"א (סי' תשכב). ובשו"ת הריב"ש (סי' תה). כתוב בשו"ע (או"ח סי' שמה ס"ז) וי"א שכל שאין ששים רבוא עוברים בו בכל יום אינו רה"ר. [עי' רש"י עירובין ו. ד"ה רה"ר, וע"ב ד"ה אחלי, וברא"ש שם סי' ח.] אבל ברא"ש מס' ביצה פ"ג סי' ב כתב דלא שכיחא האינדא רה"ר דששים רבוא בוקעין בן ועי' במ"ב (ס"ק כג) דמדעת המחבר משמע דלא ס"ל כן משום דכתב דעה זו בשם י"א, ואין למחות במי שסומך על דעה זו, ועי' בביאור הלכה</p>	<p>✓ שהארץ כשיטות המקילין והחמירין. ומש"כ דצריך עוברים בכל יום, כתב (שם ס"ק כד) דלא מצא בכל הראשונים מי שס"ל כן, ולא נזכר בדבריהם תנאי זה, רק שיהיו מצויין שם ששים רבוא. [וכבר העירו דברין] (פ"ו נו. מדפי הרי"ף ד"ה אבל) כתב כן להדיא ושיהיו ששים רבוא עוברים שם בכל יום. וכ"כ הרע"ב לקמן (פ"א מ"א ד"ה הוורק). ועי'</p>	<p>✓✓ נעולות בלילה וכו'. [ועי' בשו"ת מנח"א ח"ג סי' ד] דאין לומר דבעינן דוקא ס' רבוא יהודים שומרי שבת דומיא לדגלי מדבר שהיו יהודים, דזה טעות המוכח בכל הפוסקים, והטעם רק משום פרסום ואז הוי רה"ר. ועי' מש"כ בנמוקי או"ח (סי' שצא סק"ב). [ועי' בשו"ת אגרות משה שצריך שיהא בעיר בערך שלשה מליץ אנשים כדי שיחשב ס' רבוא עוברים בהלכות.</p>
---	---	--

17. חידושי הרישב"א מסכת שבת דף ו' עמוד ב

כאן בזמן שהיו ישראל במדבר. וא"ת בזמן שהוא מאי דהוה הוה, וי"ל דהא קמ"ל דכל היכא דשכיחי ביה ששים רבוא בני התם אע"ג דלא קביעי, הוי רשות הרבים.

18. רמב"ם הלכות שבת פרק יד הלכה א

ארבע רשויות לשבת: רשות היחיד ורשות הרבים וכרמלית ומקום פטור, איזו היא רה"ר מדברות ויערים ושוקים ודרכים המפולשין להן, ובלבד שיהיה רוחב הדרך ט"ז אמה ולא יהיה עליו תקרה...

19. מגיד משנה הלכות שבת פרק יד

[א] ארבע רשויות לשבת וכו'. ברייתא (שבת דף ו') כלשוננו: אי זהו רה"ר המדברות והיערים והשוקים וכו'. מ"ש רבינו המדברות והיערים בכלל רה"ר הוא דבר מתמיה אצלי שהרי פ"ק [ו']. שנינו אי זהו רה"ר סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשין זו היא רה"ר גמורה והקשו וליחשב נמי מדבר דהא תניא אי זהו רה"ר סרטיא וכו' והמדבר ותירץ אביי לא קשיא כאן בזמן שהיו ישראל שרויים במדבר כאן בזמן הזה. ופירש"י ז"ל בזמן שהוא חשובה רה"ר בזמן הזה אינו מקום הלוך לרבים עכ"ל. ופירוש ברייתא דקתני בה המדבר הא קמ"ל דאי איכא רבים מצויין עכשיו במדבר תדיר ג"כ הוא בכלל רה"ר וא"כ רבינו ז"ל לא היה לו להזכיר מדברות ויערים בסתם ואין כן דעת רש"י ז"ל שפירש [ג:]: כרמלית לשון יער וכרמל שאינו לא הלוך תדיר לרבים ולא תשמיש ליחיד עכ"ל. והרשב"א ז"ל כתב בכלל כרמלית מדברות והיערות ודברי רבינו צ"ע. ...

20. כסף משנה הלכות שבת פרק יד

[א] אי זהו רשות הרבים וכו'. כתב הרב המגיד מ"ש רבינו המדברות והיערים ר"ה הוא דבר מתמיה וכו' ע"כ בזמן שהיו ישראל שרויים במדבר וכו'. כתב ה"ר אברהם בנו של רבינו שי"מ בזמן שישראל חונים במדבר והיו מחנותיהם סדורים בו היה לגבן כמו בקעה ושדה ומאי דדמי להו ובזמן הזה שאין ישראל דרים בו אלא כל מי שירצה הולך ועובר בתוכו הוא רה"ר וטעמא דמסתברא הוא, ולענין יערים לא דמי לים ובקעה שהים אין תשמישו נוח כיער והבקעה והאצטונית וקרן זוית אע"פ שיש רשות לרבים להכנס לתוכן אין להם צורך בהם כיער שהכל צריכים לעצים ולהם דרך עליו כמדבר:

21. ב"ח אורח חיים סימן שמה

ד ורשות הרבים הוא רחובות וכו'. כתב הרמב"ם (פי"ד ה"א) דמדברות ויערות ודרכים המפולשים להם הוו רשות הרבים והרב המגיד תמה עליו. דהא מוקמינן לה בפרק קמא דשבת (דף ו') דוקא בזמן שישראל שרויים במדבר אבל בזמן הזה אינו מקום הלוך לרבים והולכי מדברות לא שכיחי לא הוו ר"ה וא"כ לא הוי ליה להרמב"ם להזכיר מדברות ויערות סתם והרשב"א כתב (בעבוה"ק שער ג פרק א) בכלל כרמלית מדברות ויערות עכ"ל ונראה לי ליישב קושיית הרב המגיד כשנשים לב בהא דתניא דהמדבר הוו ר"ה ומיירי בזמן שהיו ישראל במדבר דמאי דהוה הוה ולא יזיה צורך תני ליה אלא בעל כרחך צריך לומר דהא קמ"ל דאי איכא רבים מצויין עכשיו במדבר תדיר גם כן הוא בכלל ר"ה וכמ"ש לשם הרב המגיד גופיה והשתא יש ליישב דברי הרמב"ם דמ"ש דמדברות ויערות ודרכים המפולשים להם הוו ר"ה רצונו לומר דהיכא דנמצאים באיזה זמן דרכים המפולשים למדברות או ליערות השתא ודאי שכיחי רבים במדבר זה ויער זה וכל המדבר וכל היער נעשה ר"ה דהדבר ידוע דבשיירא ההולכת מסתלקים רבים מן המסילה והולכים במדבר וביער עצמו ולא דמי לדרכים המפולשים לבקעה ושדה דאין מסתלקין מן המסילה לילך בבקעה ובשדה בין בימות החמה בין בימות הגשמים דשדה ובקעה נפסדת בדריסת הרגלים בשיש בהן זרעים או עשאה ניר אבל במדברות וביערות אין הפסד כלל וא"כ מבואר בדברי הרמב"ם שהורה באצבע דהכי קאמר דבדאיכא בזמן הזה דרכים מפולשים למדברות ויערות דכל המדבר וכל היער נעשה רשות הרבים כיון דשכיחי בה רבים כדפרישית והרשב"א שכתב דמדברות ויערות הם כרמלית היינו בדליכא דרכים מפולשים להם ואין ביניהם מחלוקת דלא כמו שהבין הרב המגיד דפליגי בהא גם התיישבה קושייתו באמת:

22. ספר מנחת חינוך - מצוה לב - אות א

(א) [א] שלא וכו'. הנה בכלל הזה הן הל"ט מלאכות, הוין תולדות השייכות לכל אב, ויבוארו לקמן בקונטרס מוסך השבת. וחייב על זדונו כרת ואם היתה התראה נסקל, ושוגג חייב חטאת, ובספק אשם תלוי, עיין כריתות ב' ע"א ור"מ הל' שגגות [פ"א ה"ד ופ"ח ה"א]. והנה מדברי הר"מ פ"ז משבת ה"א וכן מדברי הרב המחבר נראה דעל כל הל"ט מלאכות חייבין סקילה, דלא כאיסי בן יהודה שבת ו' ע"ב ובעוד כמה מקומות, דסובר דמלאכה אחת יש בין המלאכות דאינו חייב סקילה, ואנן לא ידעינן איזה מלאכה, רק קצת יש דלא מספקינן כגון הוצאה, עי"ש ובפרק הזורק צ"ו ע"ב. ועיין תוס' שם ו' ע"ב ד"ה הא, דאיסי מודה דחייב כרת וחטאת על כל המלאכות, רק סקילה איכא חד דלא מחייב. והר"מ והרב המחבר נראה דפוסקים דלא כאיסי, אלא חייב סקילה על כל המלאכות, אף דשם בשבת הברייתא מסייעת לו לאיסי, וגם בפרק הזורק הנ"ל גבי מקושש מאי, היה נראה דסברי כאיסי, עיין פרי מגדים פתיחה להל' שבת [ד"ה ויש לשאול] נראה שעמד בזה, וכתב טעם הר"מ ממה שאמרו בסנהדרין ס"ו ע"א דהמחלל שבת בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת חייב סקילה הוא דלא כאיסי, דלאיסי אינו חייב סקילה על אחת אע"פ שזדונו כרת, ואף שהתוס' שם ד"ה המחלל, עמדו בזה ותירצו, הר"מ לא ניחא ליה בתירוץ זה על כן דחה להא דאיסי, עי"ש: